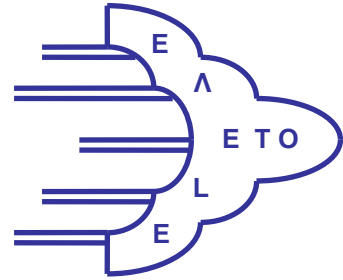


ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (ΓΕΣΥ)



Ιανουάριος 2013

Φιλοτελική Ορολογία

Δημήτρης Παναγιωτάκος

Η **Φιλοτελική Ορολογία** αναφέρεται στην ενασχόληση με τους φιλοτελικούς όρους και ορισμούς των φιλοτελικών εννοιών ή πραγμάτων.

Η ελληνική φιλοτελική ορολογία άρχισε να δημιουργείται με την έκδοση του περιοδικού «**Φιλοτέλεια**» που εκδίδεται χωρίς διακοπή από το 1924 έως σήμερα από την **Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία (ΕΦΕ)**.

Στην αρχή με τον τίτλο του περιοδικού, καθιερώθηκε και ο όρος **φιλοτέλεια** (από το φίλος και τέλος) για να δηλωθεί η προσήλωση στα γραμματόσημα από συλλεκτική αλλά και ερευνητική άποψη.

Ο όρος **φιλοτέλεια** αποδίδει καλύτερα από τον γαλλικό όρο **Philatélie** (αποδεκτός το 1864) που σχηματίστηκε από τις λέξεις φίλος και ατέλεια θεωρώντας ότι η λέξη ατέλεια σήμαινε «γραμματοσήμανση».

Έτσι, τελικά, άρχισαν να χρησιμοποιούνται οι παράγωγοι όροι όπως **φιλοτελικός, φιλοτελισμός, φιλοτελιστής** κλπ. Ακολουθεί πλήθος όρων οι κυριότεροι των οποίων παρατίθενται:

A

1. αγομάριστο (mint without gum)

το ασφράγιστο γραμματόσημο χωρίς γόμα (κόλλα) στη πίσω πλευρά

2. αεροφιλοτελισμός

η συλλογή αεροπορικών γραμματοσήμων, σφραγίδων, πρώτων πτήσεων κλπ.

3. αθλητικό

γραμματοσημο που έχει παραστάσεις σχετικές με τον αθλητισμό και τα αθλητικά αγωνίσματα κάθε είδους. Η συλλογή των αθλητικών γραμματοσήμων είναι θεματική συλλογή. Στις 25 Μαρτίου 1896 επ' ευκαιρία των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων εκδόθηκε η αναμνηστική σειρά από 12 αξίες που φιλοτέχνησε ο Ελβετός καθηγητής A. Guilleron και η εκτύπωση των πλακών έγινε από το Γαλλικό Τυπογραφείο.

4. ακαταχώρητο

γραμματοσημο που δεν έχει καταχωρηθεί στους καταλόγους γραμματοσήμων

5. **άκρο φύλλο**
το γραμματόσημο που βρίσκεται πάνω ή κάτω στη δεξιά ή αριστερή άκρη του φύλλου
6. **ακυρωθέν**
Τα ελληνικά γραμματόσημα που επισήμως ακυρώθηκαν είναι τα γραμματόσημα της Τουριστικής σειράς του 1961
7. **αναμνηστική σφραγίδα (commemorative cancelation)**
για την προβολή επτεείων ελληνικών ή διεθνών γεγονότων, η Ταχυδρομική Υπηρεσία εγκρίνει κάθε χρόνο τη χρησιμοποίηση απλών αναμνηστικών σφραγίδων
8. **αναμνηστικοί φάκελλοι**
φάκελοι που κυκλοφορούν για την προβολή επτεείων και σημαντικών γεγονότων και σφραγίζονται με αναμνηστική σφραγίδα
9. **ανατύπωση**
η επανέκδοση ενός ή περισσότερων γραμματοσήμων που έχουν εξαντληθεί
10. **ανεπίσημες εκδόσεις (unofficial issues)**
τα γραμματόσημα που δεν εκδόθηκαν από την επίσημη Ταχ. Υπηρεσία διακρίνονται σε:
 - α) εκδόσεις κρατικής παραγγελίας που δεν έγιναν τελικά αποδεκτές
 - β) εκδόσεις ιδιωτών σε συνεργασία με κάποια αρχή
 - γ) εκδόσεις αναμνηστικών φύλλων από φιλοτελικές εταιρείες
 - δ) άλλες κατηγορίες
11. **αντίπουν ζεύγος**
το ζεύγος από συνεχόμενα γραμματόσημα που η εικόνα στο πρώτο γραμματόσημο είναι όρθια, ενώ στο συνεχόμενο ανάποδα
12. **αποταμιευτής**
αυτός που αγοράζει γραμματόσημα, συνήθως σε μεγάλες ποσότητες, από την Ταχυδρομική Υπηρεσία στην ονομαστική τους αξία για επένδυση χρημάτων και μελλοντική κερδοσκοπία
13. **αποχρωματισμός**
η απώλεια ή εξασθένηση του φυσικού χρώματος του γραμματοσήμου
14. **αριθμοί ελέγχου (control numbers)**
οι αριθμοί που έχουν τυπωθεί στην πίσω πλευρά των γραμματοσήμων ορισμένων αξιών των εκδόσεων της Μεγάλης Κεφαλής του Ερμή
15. **άρση κυκλοφορίας**
η παύση της κυκλοφορίας ορισμένων γραμματοσήμων ή σειράς γραμματοσήμων. Η άρση γίνεται είτε λόγω εξάντλησης των αποθεμάτων είτε επειδή πρόκειται να εκδοθούν νέα με διαφορετική αξία. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 2003 όλα τα ελληνικά γραμματόσημα σε δραχμές έπαψαν να κυκλοφορούν λόγω της εισαγωγής του ευρώ.

16. **άρτιο**

το γραμματόσημο το οποίο έχει πλήρη οδόντωση, άρτια περιθώρια και δεν έχει φθορά ή ελάττωμα

17. **ασφράγιστο (mint)**

το γραμματόσημο που δεν έχει χρησιμοποιηθεί ούτε έχει επικολληθεί σε επιστολή και διατηρεί τη γόμα του

18. **ατιμολόγητα**

τα γραμματόσημα των οποίων οι τιμές δεν αναφέρονται στους καταλόγους είτε διότι δεν έγιναν εμπορικές πράξεις σ' αυτά, είτε διότι είναι σπάνια και έχουν τιμή διάθεσης, είτε διότι εκδόθηκαν πριν την εκτύπωση των καταλόγων

B

19. **βινιέτα**

μικρό ένσημο που κυκλοφορεί ως γραμματόσημο για διαφήμιση (π.χ. της Διεθνούς Έκθεσης Θεσ/νίκης)

Γ

20. **γομόχαρτο ή σαρνιέρα (hinge)**

μικρό κομμάτι από διαφανές χαρτί με γόμα στη μια πλευρά που χρησιμοποιείται για την επικόλληση γραμματοσήμου σε λεύκωμα

21. **γραμματοσημεμπορία**

η εμπορία γραμματοσήμων και όλων των σχετικών με τη συλλογή τους ειδών όπως φάκελοι, αναμνηστικές σφραγίδες, χρονολογικά σήμαντρα κλπ. Προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα δημιουργήθηκε το εμπόριο γραμματοσήμων ως ξεχωριστή εμπορική απασχόληση με την σύσταση ανωνύμων εταιρειών που διαθέτουν δίκτυο ανταποκριτών σε όλο τον κόσμο.

22. **γραμματόσημο (stamp)**

μικρό ένσημο, ορθογωνίου συνήθως σχήματος, που χρησιμοποιείται ως ένδειξη προπληρωμής ταχυδρομικού τέλους σε αντικείμενα που διαβιβάζονται μέσω της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας.

Προγραμματιστική περίοδος: Μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα δεν υπήρχε οργανωμένη Ταχυδρομική Υπηρεσία. Η κρατική αλληλογραφία διαβιβαζόταν από ειδική υπηρεσία, ενώ η λοιπή αλληλογραφία με ιδιωτικά μέσα.

Καθιέρωση του γραμματοσήμου: Ο Βρετανός Ρόουλαντ Χιλ (Rowland Hill) υπέβαλε πρόταση στο Αγγλικό κοινοβούλιο και το 1839 επέτυχε την εισαγωγή του συστήματος «Penny Post» δηλαδή την πληρωμή μιας πέννας από τον αποστολέα για όλες τις επιστολές μέσα στα όρια των Βρετανικών Νήσων. Στις 10 Ιανουαρίου 1840 έγινε στη Βρετανία η έκδοση του πρώτου γραμματοσήμου.

Ελληνικό γραμματόσημο: Στις 15 Ιουνίου 1856 (Εισηγητής: Προβελέγγιος) αποφασίστηκε η έκδοση γραμματοσήμου για τις ταχυδρομικές ανάγκες της Ελλάδας. Η καθιέρωση και χρήση του γραμματοσήμου στην Ελλάδα έγινε από 1 Οκτωβρίου 1861 (Εισηγητής: Κουμουνδούρος) με την περίφημη σειρά των Μεγάλων Κεφαλών του Ερμή που εκτυπώθηκε από το Γαλλικό Νομισματοκοπείο.

23. γραμματοσημολογία

η μελέτη των γραμματοσήμων όπως είναι οι ταχυδρομικές σφραγίδες, η ιστορία των παραστάσεων, οι επισημάνσεις και τα σφάλματα των διαφόρων εκδόσεων κλπ.

24. γραμματοσημομανής

αυτός που ασχολείται με πάθος με τη συλλογή γραμματοσήμων

25. γραμματοσυλλέκτης

ο φιλοτελιστής που ασχολείται με τη συλλογή ολόκληρων επιστολών που έχουν ταχυδρομηθεί κανονικά ή που φέρουν αναμνηστικές ή άλλες σφραγίδες

Δ

26. δοκίμιο (**proof**)

οι δοκιμαστικές εκτυπώσεις για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος πριν αρχίσει η διαδικασία της τελικής εκτύπωσης. Τα δοκίμια διακρίνονται σε:

- α) αρχικά δοκίμια (**essays**)
- β) δοκίμια μήτρας (**die proofs**)
- γ) δοκίμια πλάκας (**plate proofs**)
- δ) τελικά δοκίμια (**final proofs**)

Ε

27. είδη γραμματοσήμων

Ανάλογα με τον προορισμό και τη χρήση τους τα γραμματόσημα ταξινομούνται στις κατηγορίες :

- α) απλού ταχυδρομείου: κοινά, αναμνηστικά γραμματόσημα (**definitive stamps, commemorative stamps**)
- β) αεροπορικά γραμματόσημα (**airproof stamps**). Τελευταία έκδοση το 1958.
- γ) πρόνοιας γραμματόσημα (**charity stamps**). Τελευταία έκδοση το 1956.
- δ) ενάριθμα γραμματόσημα (**postage due stamps**). Τα τελευταία εκδόθηκαν το 1943.

28. εκθέσεις

εκθέσεις που γίνονται από φιλοτελικές οργανώσεις ή ταχυδρομικές υπηρεσίες

29. εκτύπωση (**printing**)

οι κυριότερες μέθοδοι εκτύπωσης των Ελληνικών γραμματοσήμων είναι η χαλκογραφική (γκραβούρα), η λιθογραφική, η σύγχρονη *offset* αλλά και απλές τυπογραφικές *μονόχρωμες* ή *δίχρωμες*

30. Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία (ΕΦΟ)

ομοσπονδία φιλοτελικών ενώσεων που επιδιώκουν κοινούς φιλοτελικούς σκοπούς. Το 1947 οι τότε φιλοτελικές ενώσεις δημιούργησαν την ΕΦΟ στην οποία αργότερα προσχώρησαν και άλλες φιλοτελικές ενώσεις και σωματεία.

31. εμπορική αξία

η τιμή στην οποία πωλούνται στο ελεύθερο εμπόριο τα γραμματόσημα που έχουν αποσυρθεί από την κυκλοφορία. Συνήθως είναι η τιμή που αναγράφεται στους καταλόγους.

32. επισήμανση (overprint)

η λέξη ή ο αριθμός που αποτυπώνεται τυπογραφικά, λιθογραφικά ή με σφραγίδα από καουτσούκ πάνω στα εκδοθέντα γραμματόσημα. Η επισήμανση γίνεται για την αλλαγή της αξίας των γραμματοσήμων ή την αναφορά σε κάποιο γεγονός

33. εταιρικό

Η ζήτηση που παρουσίασε το προσωπικό γραμματόσημο οδήγησε στον σχεδιασμό ενός νέου προϊόντος, το εταιρικό γραμματόσημο. Το εταιρικό σκοπεύει στην προβολή των εταιρειών.

Z

34. ζεύγος (pair)

δύο ενωμένα γραμματόσημα με την ίδια παράσταση

Θ

35. θεματική συλλογή

η συλλογή των γραμματοσήμων που έχουν σχέση με ένα θέμα ανεξαρτήτως κράτους

K

36. κακέκτυπο

το γραμματόσημο που παρουσιάζει ελαττωματική εμφάνιση σε σύγκριση με το κανονικό (βλέπε σφάλματα)

37. κακόκεντρο

το γραμματόσημο του οποίου η εικόνα αφήνει περιθώρια άνισου πλάτους σε σχέση με τη διάτρηση

38. κάρτες «maximum prepaid»

οι κάρτες που κυκλοφορούν παράλληλα με τις σειρές γραμματοσήμων και φέρουν παραστάσεις αντίστοιχες με αυτές των γραμματοσήμων της κάθε σειράς. Φέρουν και ανάλογο γραμματόσημο επικολλημένο και σφραγισμένο με την ειδική αναμνηστική σφραγίδα της πρώτης ημέρας κυκλοφορίας.

39. κατάλογοι

εικονογραφούν τα γραμματόσημα μιας ή περισσότερων χωρών ή τα γραμματόσημα που έχουν σχέση με συγκεκριμένο θέμα και παράλληλα γίνεται η τιμολόγηση της εμπορικής τους αξίας

40. κλάση (class)

η αξία που αναγράφεται σε κάθε γραμματόσημο

41. κλασσέρ

λεύκωμα γραμματοσήμων. Ένας τύπος βιβλίου με φύλλα που σε κάθε σελίδα του υπάρχουν κολλημένες οριζόντιες λουρίδες διαφανούς χαρτιού ή θήκες για την τοποθέτηση των γραμματοσήμων

Λ

42. λαβίδα

η τσιμπίδα με την οποία πιάνουν οι φιλοτελιστές τα γραμματόσημα για την προφύλαξη από ιδρώτα, λιπαρότητα και αποτυπώματα των δακτύλων

43. λιποπίνακας

πίνακας που καταρτίζεται από τους συλλέκτες και περιλαμβάνει τις ελλείψεις γραμματοσήμων από μια συλλογή

Μ

44. μαξιμοφιλία

η συλλογή καρτών με επικολλημένο γραμματόσημο στο εμπρόσθιο μέρος ενός εικονογραφημένου δελταρίου με απεικόνιση του ίδιου θέματος με το επικολλημένο γραμματόσημο

45. μεγεθυντικός φακός

χρησιμοποιείται για την εξέταση των λεπτομερειών του γραμματοσήμου

46. μηχανόσημο

συγκεκριμένο και καθορισμένο επισήμασμα στη θέση του γραμματοσήμου σε επιστολή με μηχανή προπληρωμής ταχυδρομικού τέλους

47. μονόφυλλα

οι φάκελλοι, τα ταχυδρομικά δελτάρια, οι ταινίες κλπ. που έχουν έντυπο το γραμματόσημο

Ν

48. ντεκαλκέ (*décalqué*)

αμέσως μετά την εκτύπωση τα φύλλα των γραμματοσήμων τοποθετούνται το ένα πάνω στο άλλο, οπότε το μελάνι εκτύπωσης των γραμματοσήμων αποτυπώνει στο πίσω μέρος του κάθε φύλλου ένα μέρος ή όλη την παράσταση κατοπτρικά. Η αποτύπωση αυτή γίνεται πάντα επάνω στη γόμα.

Ο

49. οδοντόμετρο

το εργαλείο που επιτρέπει την ακριβή καταμέτρηση των οδοντώσεων των γραμματοσήμων

50. οδόντωση (*perforation*)

η οδοντωτή πλαισίωση γύρω από τα περιθώρια κάθε γραμματοσήμου που δημιουργείται από το κόψιμο του φύλλου των γραμματοσήμων. Η κανονική οδόντωση διακρίνεται στη γραμμική (*linear*) και στη σταυροειδή (*cruciform*)

51. ονομαστική αξία

η τιμή που αναγράφεται στα γραμματόσημα και στην οποία πωλούνται από την Ταχυδρομική Υπηρεσία

Π

52. περιθώριο (*margin*)

το λευκό, συνήθως, τμήμα το οποίο περικλείει την εικόνα του γραμματοσήμου δημιουργώντας ένα πλαίσιο

53. πλαστό (forged copy)

το γραμματόσημο που δεν έχει κατασκευαστεί από την αρμόδια Ταχυδρομική Υπηρεσία

54. προπληρωμένο τέλος (prepaid value)

οι φάκελοι αλληλογραφίας που εκδίδονται από την Ταχυδρομική Υπηρεσία με προπληρωμένο ταχυδρομικό τέλος εσωτερικού ή εξωτερικού

55. πρόσθετο τέλος (added value stamp)

το τέλος που καταβάλλει ο αποδέκτης επιστολής αν ο αποστολέας δεν έχει επικολλήσει το κανονικό γραμματόσημο

56. προσωπικό

από το 2001, κάθε ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να αποτυπώσει το πρόσωπό του σε περιορισμένο αριθμό γραμματοσήμων τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει για ταχυδρομική ή φιλοτελική χρήση

57. ρολογάκια

ονομάζονται τα ενάριθμα γραμματόσημα που κατασκευάστηκαν με τη λιθογραφική μέθοδο στη Βιέννη το 1875–76 και το 1890–93. Έχουν χρώμα πράσινο με διάφορες αποχρώσεις και αναγράφεται η αξία τους και η λέξη «Εισπρακτέον».

Σ

58. σειρά (set)

το σύνολο των γραμματοσήμων κάθε έκδοσης με κοινό θέμα

59. σήμανση

η σφράγιση των διαβιβαζομένων αντικειμένων από την Ταχυδρομική Υπηρεσία γίνεται με *σήμαντρο* στο κέντρο του οποίου υπάρχει η ημερομηνία σφράγισης

60. σφάλματα (errors)

οι παραλλαγές ή οι αλλοιώσεις των γραμματοσήμων τα οποία έγιναν κατά την εκτύπωσή τους. Διακρίνονται τα σφάλματα σε :

σφάλματα πλάκας	(plate errors)
σφάλματα εκτύπωσης	(printing errors)
σφάλματα οδόντωσης	(perforation errors)
τυχαία σφάλματα	(random errors)

Από τα *τυχαία σφάλματα* τα πιο συνηθισμένα είναι :

- α) αναδίπλωσης χαρτιού **(paper fold)**
- β) αναδίπλωσης γωνίας του φύλλου **(folded corner of the sheet)**
- γ) πολλαπλές, οριζόντιες, κάθετες ή πλάγιες οδοντώσεις **(multiple, horizontal, vertical or oblique perforations)**
- δ) ελλιπής οδόντωση **(part of the perforation missing)**
- ε) ελλιπής παράσταση **(part of the picture missing)**

61. σφραγίδα (cancelation)

τα γραμματόσημα που επικολλώνται στα γράμματα και τα άλλα αντικείμενα σφραγίζονται από την Ταχυδρομική Υπηρεσία με χρονολογικό σήμαντρο. Οι σφραγίδες αποτελούν είδος συλλογής και διακρίνονται σε :

- α) **προγραμματοσημολογικές σφραγίδες**, πριν την εφεύρεση του γραμματοσήμου
- β) **κλασσικές σφραγίδες**, από την εμφάνιση του γραμματοσήμου μέχρι το 1900
- γ) **αναμνηστικές σφραγίδες**, αναφέρονται σε επέτειο ή εορτασμό γεγονότος
- δ) **αεροπορικές σφραγίδες**, αναφέρονται στις πρώτες πτήσεις
- ε) **αγροτικές σφραγίδες**, χρησιμοποιούνται από τους αγροτικούς διανομείς

62. σφραγιδοφιλία

η ειδική συλλογή διαφόρων ταχυδρομικών σφραγίδων πάνω σε φακέλους. Οι προγραμματοσημολογικές ταχυδρομικές σφραγίδες χρησιμοποιήθηκαν πριν από την έκδοση γραμματοσήμων ενώ οι μεταγραμματοσημολογικές μετά την έκδοση των γραμματοσήμων

T

63. τετράς (block of four)

ονομάζονται δυο όμοια γραμματόσημα ενωμένα καθέτως σε ζεύγη

64. τευχίδιο (booklet)

έκδοση κατά καιρούς περιορισμένου αριθμού αριθμημένων τευχιδίων που περιέχουν γραμματόσημα απλά ή πολλαπλά με διάτρηση πλήρη ή μόνο στις δυο πλευρές

65. τιμή καταλόγου

η τιμή κάθε γραμματοσήμου που αναφέρεται στους ειδικούς καταλόγους γραμματοσήμων. Η τιμή αυτή διαφέρει για τα ασφράγιστα και για τα σφραγισμένα.

66. τираζ

η ποσότητα των γραμματοσήμων που εκτυπώνονται σε πλήρεις σειρές

Y

67. υδατόσημο (watermark)

για περιφρούρηση της γνησιότητας των γραμματοσήμων χρησιμοποιήθηκε χαρτί με υδατόσημο

68. υδατοσημοσκόπιο

το ειδικό ρηχό γυάλινο δοχείο με τον μαύρο πυθμένα που χρησιμεύει για την εξέταση υδατοσήμου του γραμματοσήμου

Φ

- 69. Φάκελλοι Πρώτης Ημέρας Κυκλοφορίας, ΦΠΗΚ (First Day Cover, FDC)**
φάκελος που έχει εικονογράφηση σχετική με το θέμα της σειράς γραμματοσήμων και η οποία σειρά είναι επικολλημένη και σφραγισμένη με την ειδική σφραγίδα πρώτης ημέρας κυκλοφορίας
- 70. φάκελος πρώτης πτήσης (first flight cover)**
φάκελος με γραμματόσημα σφραγισμένα με την ειδική σφραγίδα, με την ημερομηνία πρώτης πτήσης του αεροσκάφους
- 71. φεγιέ (miniature sheet)**
ειδικό κομμάτι γομαρισμένου χαρτιού στο οποίο απεικονίζεται γραμματόσημο με ή χωρίς διάτρηση και εκδίδεται επ' ευκαιρία σημαντικού γεγονότος
- 72. φιλοτελικά και συλλεκτικά προϊόντα**
Είναι: οι σειρές γραμματοσήμων, οι Φάκελοι Πρώτης Ημέρας Κυκλοφορίας (ΦΠΗΚ), τα τευχίδια, τα φεγιέ, τα φυλλαράκια, οι κάρτες «Maximum Prepaid», τα κλασσέρ, οι αναμνηστικές σφραγίδες, τα επιχειρηματικά δώρα, το προσωπικό γραμματόσημο, το εταιρικό γραμματόσημο.
- 73. φιλοτελικά μουσεία**
τα μουσεία στα οποία κατατίθενται και φυλάσσονται όλα τα αντικείμενα που έχουν χρησιμοποιηθεί από την Ταχυδρομική Υπηρεσία και τα οποία έχουν αποτελέσει σταθμό στην εξέλιξη και οργάνωσή της. Το 1978 ιδρύθηκε το Ταχυδρομικό Φιλοτελικό Μουσείο σε κτήριο που δωρήθηκε από τους Ανδρέα και Νία Στράτου, καθώς επίσης στην Αρχαία Ολυμπία υπάρχει Αθλητικό Φιλοτελικό Μουσείο που ιδρύθηκε από τον Γ. Παπαστεφάνου και δωρήθηκε στην Ελληνική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων.
- 74. φιλοτελικά περιοδικά**
περιοδικά που εκδίδονται από φιλοτελικές επιστημονικές εταιρείες, ενώσεις, εκδοτικούς οίκους και ιδιώτες και τα οποία ασχολούνται με φιλοτελικές ειδήσεις, θέματα και έρευνες. Το 1891 κυκλοφόρησε στην Αθήνα το πρώτο ελληνικό φιλοτελικό περιοδικό με τον τίτλο «Ερμής».
- 75. φιλοτελικές ενώσεις**
ενώσεις ή εταιρείες που αποβλέπουν στην προβολή της φιλοτελικής ιδέας, στην επιστημονική μελέτη του γραμματοσήμου, στην προστασία των μελών τους ως συλλεκτών και στην ανάπτυξη μεταξύ τους ανταλλακτικών σχέσεων
- 76. φιλοτελικός**
αυτός που αναφέρεται στη φιλοτέλεια
- 77. φιλοτελισμός**
η ενασχόληση με τη συλλογή και τη μελέτη των γραμματοσήμων
- 78. φιλοτελιστής**
ο ασχολούμενος με τη μελέτη της ιστορίας και της τεχνικής των γραμματοσήμων

79. φράμα (frama)

οι μηχανές αυτόματης παραγωγής ετικετών γραμματοσήμων που από το 1984 η Ταχ. Υπηρεσία έθεσε σε κυκλοφορία για αποσυμφόρηση των θυρίδων συναλλαγής

X

80. χωρίς οδόντωση

τα γραμματόσημα τα οποία έχουν ξεφύγει από το διατρητικό μηχάνημα ή έχουν κυκλοφορήσει επίσημα χωρίς οδόντωση. Χωρίς οδόντωση είναι τα ελληνικά γραμματόσημα των πρώτων εκδόσεων του 1861–65.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- Κατάλογος – Μελέτη γραμματοσήμων Κοινωνικής Πρόνοιας και Έθνικής Περίθαλψης, ΒΛΑΣΤΟΣ, 1995
- Φιλοτελική Ελλάς – Αρχείο περιοδικού. Επιστημονική και Εμπορική Επιθεώρηση, Όργανο του καταλόγου ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΥ
- Φιλοτέλεια – Αρχείο περιοδικού. Γραμματοσημολογικό περιοδικό της Ελλ. Φιλοτελικής Εταιρείας.
- Από τις εκδοθείσες μελέτες της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας:
- Οι πρώτοι σφραγίδες των Ελλ. Ταχ/κών γραφείων 1861-1900. Π. ΜΠΙΝΙΚΟΥ – Δ. ΣΑΜΑΡΑ, 1961
- Ο Ελληνικός Φιλοτελισμός. Α. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ – Σ. ΜΑΚΡΥΜΙΧΑΛΟΥ – Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ, 1962
- Ιστορία των ελληνικών γραμματοσήμων 1861–1964. Σ. ΜΑΚΡΥΜΙΧΑΛΟΥ, 1964
- Τα Ταχυδρομικά μονόφυλλα της Ελλάδος. Φ ΦΑΛΜΠΟΥ, 1966
- Η Ιστορία των πρώτων ελληνικών αεροπορικών γραμματοσήμων. Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ, 1968
- Το ιστορικό της έκδοσης των Ολυμπιακών γραμματοσήμων του 1896 και 1906. Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ, 1974
- Κατάλογος – Μελέτη ειδικών αναμνηστικών σφραγίδων της Ελλάδος Α. ΒΙΡΒΙΛΗ, 1974
- Στοιχειώδεις φιλοτελικές γνώσεις. Ε. ΦΑΙΠΠΕΑ, 1976.

Δ.Π.